

natuur•contact

Retouradres: Louis De Leeuw, Vlinderstraat 362, 1700 Dilbeek
Verantw. uitgever: Marc Bruneel, Brusselsesteenweg 639, 1731 Zellik

PB-PP|B-31151
BELGIE(N)-BELGIQUE

Afgiftekantoor Dilbeek
P908098

Activiteiten

zaterdag 15 oktober – 10-16 u

Beheerswerken Thabor

Afspraak: Parking Oud Michielsheem,
Kattenbroekstraat, Dilbeek

zaterdag 22 oktober – 14 u

Denkdag Ter Pede

Afspraak: Ter Pede, Roomstraat, Sint-
Anna-Pede

zondag 23 oktober – 14 u

Natuurwandeling in de Wolfspuiten

Afspraak: parking Westrand, Kame-
rijcklaan, Dilbeek

zaterdag 19 november – 10-16 u

Doedag Ter Pede

Afspraak: Ter Pede, Roomstraat, Sint-
Anna-Pede

**Bekijk onze website voor de meest
recente bijwerkingen.**

www.natuurpunt-dilbeek.be

Contacten Natuurpunt Dilbeek

Marc Bruneel, voorzitter,
0474/41 48 25 – marc.j.bruneel@gmail.com
Eric De Jonge, secretaris, 02/567 04 38 –
dejonge.verschaffel@gmail.com
Website: www.natuurpunt-dilbeek.be
Rekening: 000-3250101-19

zaterdag 15 oktober – 10-16 u – Parking Oud Michielsheem

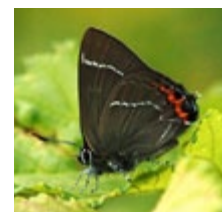
Beheerswerken op de Thaborberg

Enkel de harde kern van vrijwilligers kwam opdagen voor de beheersdag van 4 juni. Er kon dus maar een beperkt programma worden afgewerkt. Dat betekent dat er een pak werk is blijven liggen en we rekenen op een talrijke opkomst om de achterstand in te halen op 15 oktober.

Maaibeheer

Een paar mensen gaan al op voorhand maaien. Voor zaterdag zoeken we dus vooral volk om het maaisel bijeen te harken en af te voeren. De boomgaard wordt helemaal gemaaid op enkele zones na. Aan de westkant laten we de bosrand met rust zodat zich een zoom kan ontwikkelen. Aan de oostkant heeft zich tussen de poel en de takkenwal een mooie drassige vegetatie met reuzenpaardenstaart gevormd en daar blijven we af zolang we geen tekenen van verruiging merken. Verruiging tegengaan is overigens het voornaamste doel van het maaibeheer in de boomgaard. Na méér dan 10 jaar maaien en afvoeren is de vegetatie nog altijd redelijk stikstofminnend, maar dat hoeft geen verbazing te wekken, gezien de boomgaard beneden ligt en vanuit het bos heel wat voedingsstoffen afspoelen. Jaren hebben we geprobeerd open plek op de

top van de Thaborberg om te vormen tot een bloemenrijk grasland, maar dat blijkt er niet in te zitten. De zaadbank in de bodem bevat blijkbaar weinig interessante soorten en omdat het perceel omringd is door bos, komen er ook weinig migranten aanwaaien. De beschutting van het bos zorgt wel voor een warm microklimaat dat heel wat insecten aantrekt, waaronder de zeldzame iepenpage. Veel insecten en ongewervelden overwinteren in ruderaal vegetatie. Daarom maaien we nu in een mozaïekpatroon waarbij ruige eilandjes van vooral engelwortel en berenklauw blijven staan.

Andere werkzaamheden

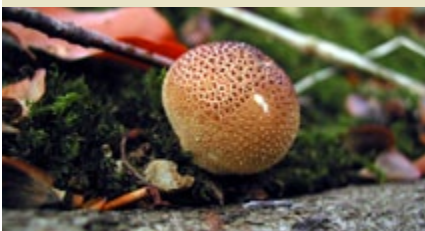
Aan de zuidrand van het gebied plantten we enkele jaren geleden een sleedoornhaag in de hoop dat de sleedoornpage er haar eitjes op zou deponeren. Dat is intussen gebeurd. Maar haagwinde overwoekert de jonge planten en dus moeten we ingrijpen. Ook zullen we onze handen vol hebben met de omgevallen wilg die met zijn kruin in de poel is terechtgekomen. En hopelijk komen we ook nog toe aan de reparatie van ons 'klankenlabyrint' dat sterk te lijden had van vandalisme in het voorjaar.

Parking Westrand, Kamerijklaan, Dilbeek • zondag 23 oktober, 14 u

Natuurwandeling in de Wolfspuiten

De Wolfspuiten in oktober dat is een festijn van bessen, noten en vruchten, een spektakel van vlammende herfstkleuren, een kruidig aroma van vochtige humus en paddenstoelen. Tenminste als het een beetje wil regenen de komende weken. Hoe dan ook: een wandeling door de Wolfspuiten is altijd een belevenis. We maken er een rustig tochtje van met veel toelichting onderweg. Hooguit 3 km, maar daar doen we wel meer dan 2 uur over. U bent gewaarschuwd.

NATUURPUNT IN ACTIE

■ **9 juli** Op het **Vijverfestival** maken we samen met de kinderen zaadbommen en mini-insectenhôtels. Leuk en veel belangstelling ☺

■ **10 juli** Niet één deelnemer voor de natuurwandeling op de **Thaborberg** ☺☺☺☺☺

■ **22 juli** Met de **Grabbelpaskinderen** leggen we een blotevoetenpad aan op de Thaborberg en gaan wat rondjes lopen. Ook enkele migrantenkinderen die momenteel worden opgevangen in het oude Michielsheem rennen mee. Tof. En we timmeren ook nog nestkastjes. Een gezellige namiddag ☺

■ **7 augustus** De **vlinderwandeling** van Groot-Bijgaarden naar Sint-Ulriks-Kapelle levert 10 verschillende soorten op. En een grote groene sabelsprinkhaan. Niet slecht dachten de 8 deelnemers ☺

■ **24 september** Een ware overrompeling voor onze workshop 'nestkasten bouwen' op de **Dag van de Dilbekenaar** die we organiseerden op vraag van Westrand. Hard werk, maar erg leuk ☺

■ **25 september** Een overwegend vrouwelijk publiek voor onze **landschapswandeling langs de Zier- en Zibbeek**. Leuk en geïnteresseerd gezelschap. Zo hebben we het graag ☺. Jammer dat de regen ons wat voortijdig naar huis joeg ☺

'Low impact man' Steven Vromman STOP MET KLAGEN

Eco-comedy voor een vrolijke nieuwe wereld

Steeds vaker worden we lastig gevallen met slecht nieuws en rampscenario's. Terwijl je overal kan lezen wat er misloopt met ons financieel, economisch en politiek systeem staan er steeds meer mensen op die zelf de handen uit de mouwen steken. Mensen die beseffen dat we vandaag de wereld van morgen maken en er geen tijd te verliezen valt.

"Low Impact Man" Steven Vromman brengt in deze show een verhaal over nieuwe helden en mogelijkheden. Met een vleugje humor, muziek en concrete voorbeelden krijg je nieuwe tips en inspiratie voor het nieuwe tijdperk. Want het einde van de crisis begint in ons hoofd.

5 december, 19 u - Theaterzaal Westrand

Toegang: 6 € (gratis voor klimaatcursisten, zie p. 4)

Info & inschrijven: <https://goo.gl/W7yyZ3>

Opnieuw heisa rond de voetwegen in het Kluisbos

In 2007 probeerde de eigenaar van het Kluisbos de voetwegen 99 en 102 – die langs het terrein van zijn villa lopen – respectievelijk te verleggen en af te schaffen. Dit leidde tot massaal protest, zowel van individuen als verenigingen. Toch kwam er een positief advies van de gemeente, weliswaar met een wisselmeerderheid in de gemeenteraad. Ook de provincie keurde de aanvraag goed, maar in beroep verwierp de verantwoordelijke Vlaamse minister uiteindelijk het dossier, zodat alles bij het oude bleef.

In februari 2016 lanceerde de eigenaar een opnieuw dezelfde aanvraag. Het schepencollege besloot het dossier niet te agenderen op de gemeenteraad, maar werd door een politieke putch vanuit Open VLD toch verplicht het openbaar

onderzoek op te starten. Dit loopt van 5 oktober tot 3 november.

Het nieuwe dossier argumenteert net als het vorige dat de voetweg verlegd moet worden om een coherent bos- en natuurbeheer te kunnen voeren. Wat klinkklare nonsens is. De eigenaar beweert ook dat zijn alternatieve tracé beter is voor de wandelaar – minder modderig en minder steil – en ook natuurvriendelijker. Maar de inrichting van zijn tracé vergt wel de aanleg van trappen en knuppelbruggen, die net zo goed zouden kunnen worden gebruikt om de problemen van het huidige pad te verhelpen. En voor de natuur maakt het nauwelijks uit waar het pad ligt.

Verder stelt de eigenaar dat het Dilbeeks wandelnetwerk geen hinder ondervindt van de voorgestelde ingrepen, terwijl er met voetweg 102 een cruciale schakel in de verbinding van het Kluisbos naar de Wolfspuiten zou verdwijnen.

Natuurpunt Dilbeek roept dan ook op om bezwaren in te dienen tegen deze plannen. U vindt een uitgebreid dossier op de website van Trage Wegen Dilbeek (www.tragewegendilbeek.be). Binnenkort zal daar ook een model van bezwaarschrift beschikbaar zijn.

Ter Pede: experimenteren met alternatieve technieken

Doemee!

Op Ter Pede staat een gebouwtje dat op onze vraag gespaard bleef bij de aanleg van het overstromingsgebied. Het is eigendom van de provincie, maar we mogen er vrij gebruik van maken. Dat is contractueel vastgelegd. Een ideaal plekje dus om uit te bouwen tot verenigingslokaal en om activiteiten te organiseren. Maar vóór het gebouwtje daarvoor geschikt raakt, is nog wel wat werk aan de winkel.

Deze zomer lieten we het asbestdak vervangen door pannen. De nieuwe buitendeuren gaan niet meer spontaan open. En in de achtermuur kwamen ramen die meer licht doorlaten en een beter uitzicht geven op het gebied. Maar daarmee heb je nog geen ruimte waar het een beetje aangenaam pauzeren is tijdens de beheerswerken. Laat staan bezoekers ontvangen en activiteiten organiseren. Daarvoor heb je verlichting, verwarming, een kookvuurtje en sanitair nodig. Dat willen we allemaal installeren maar wel zonder gebruik van fossiele brandstoffen, zo zelfredzaam mogelijk en met een minimum aan kosten. Daarom gaan we experimenteren met alternatieve oplossingen, liefst zo low tech mogelijk. Iets voor jou?

Voor niets gaat de zon op

De volkswijsheid klopt als een bus. De zon levert gratis massa's energie. De kwestie is alleen hoe die te benutten. Voor de verlichting denken we aan kleine zonnepanelen in combinatie met led lampen. Niet meteen low tech, maar veel bruikbare alternatieven zien we niet. Helemaal low tech is dan weer een warmeluchtconvectoren op zonne-energie. Google maar eens 'solar air heater' en je stuit op honderden ontwerpen om zelf je verwarmingstoestel te bouwen van simpele materialen zoals lege drankblikjes of aluminium vliegengaas. Ook voor zonneboilers die warm water leveren vind je talrijke zelfbouwideeën op het internet.

Superefficiënte raketkachel

Op Ter Pede is volop brandhout voorhanden gezien we de groei van elzen en wilgen in

toom moeten houden. Een houtkachel lijkt dan aantrekkelijk, maar als je de globale prijs van de installatie bekijkt ga je toch even zoeken naar goedkopere alternatieven. Zo kom je uit bij de raketkachel of rocket stove. Die brandt bijzonder zuinig, levert hoge temperaturen en kan worden gebouwd in allerlei materialen, zoals kachelpijpen, lege brandblussers, olietonnen, maar ook in steen of klei. Kleine raketkachels zijn prima om op te koken. Ze kunnen binnenshuis gebruikt worden zonder schoorsteen omdat enkel waterdamp en CO₂ vrijkomt. Een grotere raketkachel met een warmtevervalper kan een heel lokaal verwarmen. Vaak wordt de warmte van de verbrandingsgassen ook nog gerecupereerd door de hete uitlaat door een massa steen of leem te leiden. Die opgewarmde massa blijft dan warmte uitstralen lang nadat de kachel is gedoofd. Bij dit type maak je best wel een uitlaat naar buiten, maar die hoeft niet omhoog te gaan, gezien hij niet nodig is om de luchtcirculatie te verzekeren.

Composttoilet & regenwater

Ter Pede heeft geen waterleiding en geen rioleering, dus een toilet met spoeling is uitgesloten. Maar in het schuurtje opzij is al een hokje dat geknipt is om een composttoilet te installeren. Zo maakt je de cirkel rond: mond, str..., grond. Aan de achterkant van het gebouwtje ligt een regenwaterput – of steenput: nog te checken, maar er loopt in ieder geval een stuk regenpijp naar toe. – en binnen staat een hydrofoorpomp op elektriciteit, maar die gaan we vervangen door een klassieke handpomp.

Ook non-tech klussen

Je hebt geen technische knobbel nodig om mee te werken aan dit project, want er vallen ook heel wat gewone klussen te klaren. Er staat een nestkast voor kerkuilen klaar om te plaatsen op de zolder en daar komt ook nog serie mussenkasten. We willen ook graag de zolder makkelijker bereikbaar maken met een uitschuifbare trap. Omdat we de drempels met 20 cm verhoogd hebben om de kans te verminderen dat we bij overstroming water binnenkrijgen, moet ook de gang op de benedenverdieping aangehoofd worden. We gaan daarvoor het puin gebruiken dat is vrijgekomen bij het vergroten van de vensters. En last, but not least, moet ook de hele boel eens goed schoongemaakt worden.

za 22 oktober: Denkdag

Heb je enige ervaring met zonne-energie? Raketkachels? Composttoiletten? Of wil je gewoon mee experimenteren en leren? Kom naar de denkdag van 22 oktober. We gooien dan onze ideeën bijeen en kijken hoe we dit aanpakken. Afspraak op Ter Pede om 14 u. Wil je op voorhand de situatie al eens gaan bekijken? Seintje naar Marc Bruneel (0474 414 825 – info@natuurpunt-dilbeek.be).

za 19 november: Doedag

Tijdens de doedag proberen we minstens de non-tech klussen rond te krijgen. Kunnen we ook al wat van het inrichtingsproject realiseren, dan is dat mooi meegenomen. Afspraak op Ter Pede vanaf 10 u.

Voor wie er nog nooit kwam: Ter Pede ligt aan de Roomstraat, vlak bij het spoorwegviaduct van Sint-Anna-Pede.

Natuurpunt CVN

Leren zit in onze natuur

CURSUS KLIMAAT & GIDSEN DILBEEK

MAANDAGAVOND IN WESTRAND
NOVEMBER / DECEMBER 2016

Foto: Tom Linster

Wereldwijd merken we nu al belangrijke verschuivingen in de natuur ten gevolge van klimaatverandering. Niet alleen fauna en flora, maar ook de mens ondervindt effecten van een veranderend klimaat.

Zowel om de klimaatverandering terug te dringen als om ons aan te passen, ondernemen we samen stappen. Deze cursus helpt je op weg om klimaatambassadeur te worden. Door zelf meer inzicht te verwerven in klimaat(verandering) en het brede publiek mee te informeren en te motiveren tot concrete klimaatacties, kan jij een belangrijke bijdrage leveren.

Hoe en wat van Klimaat? • 7 nov

Hoe zit het nu met al die verhalen rond klimaatverandering? Wat is het verschil tussen weer en klimaat en wat is nu precies het broeikas-effect? Deze inleidende les geeft je al een antwoord op de meest prangende vragen over klimaat en klimaatverandering.

Gevolgen voor fauna, flora en de mens • 14 nov

We zochten voorbeelden in de natuur waar je aan kan merken dat ook planten en dieren zich proberen aan te passen aan het klimaat. Sommige soorten slagen hier in en gaan vlot op reis naar warmere of koudere oorden, andere soorten wellicht niet. En ook wij ondervinden de klimaatverandering aan den lijve. We moeten op zoek naar andere landbouwmethoden, worstelen met verdroging en verzilting en ook de volksgezondheid wordt uitgedaagd. Waar ga je best in de toekomst op vakantie en komt er nog een Elfstedentocht? We proberen je wat richtingwijzers te geven.

Aanpassing en vermindering • 28 nov

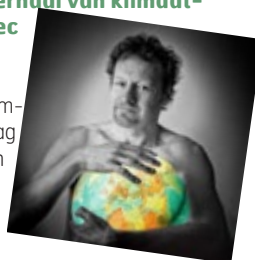
Hoe kunnen we de uitstoot van broeikasgassen beperken om onder de globale opwarming van 2°C te blijven? Wat vertelt ons het internationaal beleid en wat gebeurde er in Parijs? We spitsen ons toe op het belang van klimaatbuffers, op ruimte voor water en allerhande aanpassingen. Bovenal gaan we ook

na wat we zelf kunnen doen. Enkele klimaatpioniers uit Vlaams-Brabant zorgen alvast voor inspiratie!

Hoe breng je het verhaal van klimaatverandering? • 5 dec

Steven Vromman, Low Impactman

Samen met Steven Vromman ga je zelf aan de slag en leer je de knepen van het 'Klimaatvak'. Niet iedereen luistert met open geest naar klimaat en klimaatverandering. Hoe pak je dat dan best aan? Welke psychologische verandering kan je teweeg brengen? Hoe draag je als klimaatambassadeur het klimaatverhaal verder uit? De Low Impactman geeft je tips en tricks tijdens zijn nieuwste eco-comedy 'Stop met klagen'.

Inspiratieles: klimaatverandering in de praktijk • 12 dec

Welke lokale initiatieven bestaan er momenteel en wat kan je als individu of in groep doen? Wat is een klimatarier en hoe word je er één? Van soepgroenten reddend over auto- en voedselrestjes delen tot het reddend brengen van pakjes door een klimaatkoerier en het organiseren van een heus Wereldfeest met boodschap. We stippelen samen een persoonlijk traject uit met concrete klimaatacties.

Klimaatverandering in het Zuiden • 19 dec

Klimaatverandering is nu al een realiteit voor het Zuiden. Ontwikkelingslanden, die het minst hebben bijgedragen aan het probleem, lijden onder langdurige droogte, overstromingen en andere natuurrampen die soms leiden tot conflicten en migratiestromen. In deze sessie gaan we dieper in op klimaatrechtvaardigheid en de klimaatuitdagingen van het Zuiden. Ook bekijken we welke oplossingen we als individu kunnen bieden.

Wandeling met klimaatproeftjes • 8 jan

Je maakt kennis met verschillende mogelijkheden om zelf een klimaatactiviteit vorm te geven. Tijdens de wandeling brengen we actuele verhalen over klimaat en klimaatverandering, waarbij het proeven van lokale en eerlijke producten centraal staat. Verhalen van hier en van het Zuiden loodsen ons langs rijstvelden, graanakkers, stille wateren, bloemrijke graslanden tot in het Afrikaanse regenwoud.

PRAKTISCH

De lessen vinden plaats op maandag van 19u tot 22u in Club 1 in Westrand. Steven Vromman treedt op in de theaterzaal op 5 december. De wandeling van 8 januari gaat door op de Thaborberg.

INSCHRIJVEN

via www.cvn.natuurpunt.be, inschrijvingsgeld bedraagt 42,- euro.

CONTACT

Natuurpunt CVN - Melina Kyamatis - 014-47 29 50
melina.kyamatis@cvn.natuurpunt.be

PARTNERS

Deze cursus wordt georganiseerd door Natuurpunt CVN met de financiële steun van de Provincie Vlaams-Brabant en de gemeente Dilbeek en met medewerking van 11.11.11, Steven Vromman, Natuurpunt Dilbeek, Westrand en Regionaal Landschap Pajottenland & Zennevallei.